

Lokaal
Uitvoeringsprogramma
Aanpak Geweld in
Afhankelijkheidsrelaties
Verkorte versie

2016-2020

Integrale en multidisciplinaire aanpak van
huiselijk geweld, seksueel geweld,
kinder- en ouderenmishandeling

2016-2020

Inhoudsopgave	Pagina
Inleiding	04
1.0 Algemene (landelijke) onderzoeksresultaten	06
2.0 Wat doet (centrum)gemeente Maastricht op het terrein van preventie, interventie en nazorg van GIA	07
3.0 Extra aandacht/inzet bij gemeente Maastricht op het terrein van aanpak GIA	19
3.1 Aanpak Kindermishandeling	19
3.2 Aanpak Ouderenmishandeling	22
3.3 Aanpak Seksueel geweld/misbruik	23
4.0 Aanpak GIA bekeken vanuit het Veiligheidsdomein	25

Inleiding

Met ingang van 2015 is in de 18 Zuid-Limburgse gemeenten de *'Regiovisie Veilig Thuis Zuid-Limburg'* van kracht waarin wordt aangegeven hoe de gemeenten de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA) gaan aanpakken. GIA bestaat uit huiselijk geweld en kindermishandeling, waarvan de gezamenlijke aanpak vanaf 1 januari 2015 onder de verantwoordelijkheid van gemeenten is gekomen.

Binnen GIA is in onze gemeente speciale aandacht voor seksueel geweld of seksueel misbruik en kinder- en ouderenmishandeling.

Met ingang van 1 januari 2015 is eveneens het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK) operationeel, voormalig het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG).

Het AMHK - *'Veilig Thuis'* geheten - is ondergebracht bij de GGD Zuid-Limburg. Het werkgebied van *'Veilig Thuis'*, het AMHK is geheel Zuid-Limburg en de verantwoordelijkheid van alle Zuid-Limburgse gemeenten tezamen.

Op lokale schaal is het de verantwoordelijkheid van iedere gemeente afzonderlijk een *Uitvoeringsprogramma of uitvoeringsplan aanpak van Geweld in afhankelijkheidsrelaties* te formuleren gericht op preventie, interventie en nazorg (PIN) ongeacht het wettelijk kader hiervoor.

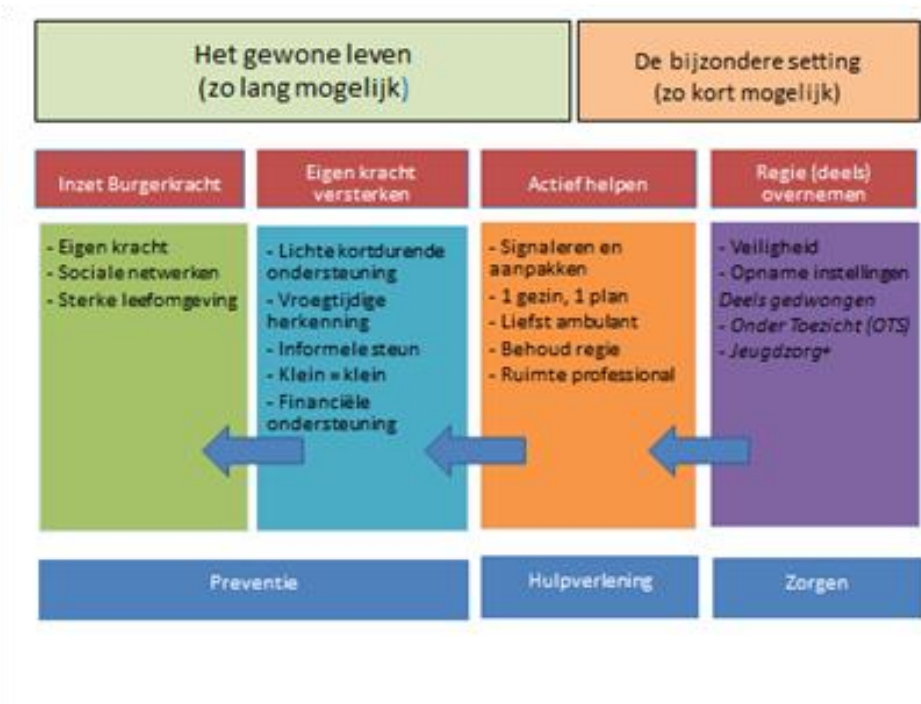
Samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) zijn de 35 centrumgemeenten Vrouwenopvang doende om een multidisciplinaire aanpak 'plus' (MDA++) te ontwikkelen, waarbij de sleutelwoorden 'specialistisch' en 'intersectoraal' zijn. Dat wil zeggen dat in sommige casussen het van het grootste belang is voor het verdere functioneren van de cliënt dat zo snel als nodig specialistische hulp kan worden ingeschakeld (bijvoorbeeld bij slachtoffers van seksueel geweld en/of misbruik; of extreem huiselijk geweld). Van belang hierbij is te denken aan een goed samenspel met de volgende functies: medisch advies en onderzoek; forensische opsporing en advies; psychosociale hulpverlening. Deze MDA++ van GIA krijgt medio 2018 zijn beslag, of zo veel eerder als mogelijk.

Het onderhavige uitvoeringsprogramma is ons eerste Lokaal Uitvoeringsprogramma GIA en behelst een inventarisatie binnen ons gemeentelijk Sociale Domein en Veiligheidsdomein van de planning van acties/activiteiten in relatie tot GIA over meerdere jaren (2016-2020). In 2019, vier jaar na vaststelling van de eerste *'Regiovisie Veilig Thuis Zuid-Limburg (Aanpak Geweld in Afhankelijkheidsrelaties)'* zullen Raad en College van de 18 Zuid-Limburgse gemeenten een nieuwe of aangepaste Regiovisie formuleren ter voorkoming, aanpak en nazorg van GIA.

Tot slot:

Ook de aanpak van GIA past in de transformatie van het gehele Sociale Domein, waarbij de eigen kracht en de eigen verantwoordelijkheid van de burger en zijn/haar sociaal netwerk centraal staat. Dit is ook hier de opdracht. Zoveel mogelijk mensen aan de linkerkant te houden, zie schema op pagina 5 (inzet Burgerkracht, Eigen Kracht versterken, Actief Helpen): het gewone leven zo lang mogelijk behouden of interventies zo kort mogelijk en in de eigen omgeving (ambulant). En in ieders belang zo weinig mogelijk mensen naar de rechterkant laten terechtkomen (Regie – deels – overnemen): naar Opvang of Pleegzorg.

Preventief in plaats van curatief. Gewoon in plaats van speciaal.

1.0 Algemene (landelijke) onderzoeksresultaten

Een literatuurstudie in 2011 door het Nederlands Jeugd Instituut (NJI)¹ geeft de belangrijkste bevindingen aan voor de oorzaken en beschermende factoren van geweld in afhankelijkheidsrelaties:

Veel voorkomende oorzaken van GIA:

- Alcohol en drugsmisbruik bij de ouders/opvoeders (vaak geassocieerd met armoede en lage sociaal-economische situatie (ses), maar ook op zichzelf een belangrijke risicofactor);
- Verslaving in meer algemene zin;
- Armoede en stress;
- Geweld in de maatschappij;
- Vechtscheidingen;
- Opvattingen over opvoeding;
- Blootstelling aan mishandeling in de eigen jeugd (intergenerationele overdracht);
- Gezinsleden met een verstandelijke beperking;
- Gezinsleden met psychiatrische problematiek;
- Gezinsleden met gedragsproblemen;
- Gezinsleden met traumatische ervaringen;
- Multiprobleem gezinnen.

Beschermende factoren ter voorkómen van GIA:

- Bij volwassenen:
 - a. Kennis over opvoeding en ontwikkeling van kinderen;
 - b. Een harmonieuze relatie met de partner;
 - c. Het hebben van een sociaal netwerk;
 - d. Praktische en emotionele steun vanuit het sociale netwerk;
 - e. Bereidheid om hulp te accepteren.
- Bij kinderen:
 - a. Zelfwaardering en zelfvertrouwen;
 - b. Bovengemiddelde intelligentie;
 - c. Gemakkelijk temperament;
 - d. Het besef dat je zelf ook kunt bijdragen aan het voorkómen van problemen.
- In de omgeving:
 - a. Positieve relaties met leeftijdgenoten;
 - b. Goede onderlinge relaties in het gezin;
 - c. Praktisch en emotioneel ondersteunend sociaal netwerk voor ouder(s)/opvoeder(s) en jeugdige(n);
 - d. Binding met de gemeenschap, kerk en school.

¹ Nederlands Jeugd Instituut, K. van Rooijen, T. Berg, C. Bartelink: Risicofactoren en beschermende factoren van kindermishandeling, 2011.

2.0 Wat doet (centrum)gemeente Maastricht op het terrein van preventie, interventie en nazorg van GIA?

	Preventie	Interventie	Nazorg
Publieks voorlichting/ Publiekscampagne	<p>1) Ontwikkeling van een Toolkit GIA voor burgers.</p> <p>2) Onder aandacht brengen van “Manifest 1001 Unieke Dagen” (de cruciale eerste levensjaren van het kind).</p>	<p>In de periode 2016-2018 worden diverse campagnes ontwikkeld en uitgevoerd om mensen te wijzen op de verschillende verschijningsvormen van GIA., met name van kinder- en ouderenmishandeling. Vroeg signalering zal daardoor eerder uit de burgerij zelf komen.</p>	
Deskundigheidsbevordering Ambtenaren/ lokale teams (bijvoorbeeld Sociale Teams)	<p>1) Opnemen en ‘vertalen’ van de vijf stappen van de Meldcode in het ambtsbericht van de leerplichtambtenaren van Maastricht Heuvelland.</p> <p>2) Ten behoeve van de jaren 2016-2018 ook gericht op de medewerkers van het Jeugd Team, Wmo Team, de Teams Werk & Inkomen en Zorg & Inkomen, de Sociale Teams en het Team van het Veiligheidshuis.</p>	<p>1) Professionals in genoemde (boven)lokale teams dienen door middel van (bij)scholing of het werken in duo’s hun kennis en vaardigheden op het terrein van aanpak GIA op peil te brengen en te houden.</p> <p>2) Ook vaste contacten en informeel leren door het werken met ketenpartners in een eerste en tweede schil, zoals Veilig Thuis (AMHK), kan helpen. Met name het ‘erbij halen’ van deskundigheid in een casus wanneer dat noodzakelijk is, is een cruciale werkwijze.</p> <p>3) Misschien wel de beste mogelijkheid voor de (vroeg)aanpak van GIA is de aanwezigheid van professionals in de wijk en daarmee ogen die zien en oren die luisteren. Al met al is de samenwerking met en afstemming tussen de (boven)</p>	

		lokale teams, het Veiligheidshuis en Veilig Thuis essentieel voor de aanpak van GIA. 4) Ook voor de vrijwilligers, ervaringsdeskundigen en professionals in de wijk wordt de 'Campagne Signaleren Kan Je Leren' ingezet. 5) In het kader van het duurzaam stoppen van GIA weten de (boven) lokale teams welke organisaties hiervoor direct ingeschakeld kunnen worden in het kader van begeleiding en/of hulpverlening.	
Armoedebeleid	Organiseren netwerkbijeenkomsten met professionals en vrijwilligers in het kader van het armoedebeleid en koppeling met 'Veilig Thuis, het AMHK'.	Vanaf 2016 benoemt de Kredietbank naast de gebruikelijke uitleg in de 'wet gemeentelijke schuldhulpverlening' wanneer sprake is van een crisissituatie, de financiële problemen in gevallen van GIA eveneens als crisissituatie.	
Scholing en werkgelegenheidsbeleid	Vanaf 2015 wordt de te werkstelling (TWS) ingeschakeld ten behoeve van Uitkeringsgerechtigden in de Bijstand.	Op basis van signalen vanuit de professionals kan indien nodig snel gezocht worden naar werk met behoud van uitkering. Ook in gevallen waar signalen binnenkomen die doen vermoeden dat het gezinssysteem erg onder druk komt te staan vanwege de uitkeringssituatie en die moet worden ontlast, zal dit het geval zijn.	
Nieuwe allochtonen/ (ex) vluchtelingen gezinnen	In de periode 2016-2018 wordt in samenspraak met het COA en de ziektekostenverzekeraars gekeken of ter preventie van het ontstaan van GIA		

	als gevolg van een niet verwerkte trauma een doelgerichte samenwerking tot stand gebracht moet worden tussen (ex) vluchtelingen gezinnen en traumahulpverleners.		
Centrum Jeugd en Gezin	Bij het CJG043 kan men digitaal terecht voor informatie en advies over alledaagse opvoedingsvragen voor ouders/opvoeders (www.CJG043.nl). Het CJG is er ook voor jongeren (12-23 jaar) met onderwerpen zoals school, relaties, alcohol, seks, pesten, geldzaken en nog veel meer. Daarnaast is er ook een link naar Veilig Thuis Zuid-Limburg.		
Vechtscheidingen	De opleiding van de Jeugd gezondheidmedewerkers. Artsen en verpleegkundigen zijn getraind en gecoacht op het signaleren van hechtingsproblemen tussen ouder en jonge kind: één van de preventieve thema's.	Inkoop van arrangementen rond de Begeleide Omgangsregeling die door de Rechtbank wordt opgelegd. In Maastricht is daarnaast ook de inzet van begeleiding op verzoek van ouders zelf.	Medewerkers van Trajekt zijn getraind in de KIES-methodiek (Kinderen In Echtscheiding), een groepsprogramma voor kinderen.
Publieke gezondheidsbeleid	1) In Maastricht e.o. wordt gedaan aan verslavingspreventie met de boodschap "Verantwoord omgaan met alcohol, andere drugs en gokken", met name gericht op jeugd en jongeren door middel van voorlichting en informatie in	1) Mondriaan en Riagg hebben voor kinderen van verslaafde ouders en kinderen van ouders met psychische en psychiatrische problemen het reguliere programma KOPP/KVO. 2) Jeugdgezondheidszorg ziet 97% van de	

	<p>het kader van vrijetijdsbesteding, school en thuis.</p> <p>2) Er wordt uitvoering gegeven aan de nieuwe Drank- en Horecawet.</p> <p>3) Er wordt gebruik gemaakt van het “Gezonde school” thema, gericht op basis- en voortgezet onderwijs en (V)MBO.</p> <p>4) Informatie aan jongeren: onder meer door de ontwikkeling van SoWhat, een gezonde sex app - niet alleen om SOA te voorkomen - maar ook om jongeren via games om te leren gaan met relaties, gezonde omgangsvormen en stellen van grenzen.</p> <p>5) Omdat we als gemeente nu meer taken hebben in de toegang tot begeleiding en dagbesteding van verwarde personen is de aandacht voor hun kinderen ook een aandachtspunt.</p>	<p>kinderen 0-4 jaar. Deze leeftijdsgroep (met name baby’s) is oververtegenwoordigd bij de slachtoffers van GIA. Met partners van het netwerk van Integrale Vroeghulp (IVH) en professionals van Infant Mental Health (IMH) bouwen we een netwerk rond Manifest “1001 Unieke Dagen” om kennis te delen, te leren signaleren en eerder te interveniëren.</p> <p>3) Binnen de Jeugdgezondheidszorg wordt bij meisjes uit zgn. risicolanden² ter preventie gecontroleerd dat VGV (vrouwelijke genitale verminking) niet voorkomt. Dit geldt zowel voor meisjes die hier zijn geboren als voor meisjes die op jonge leeftijd hier naar toe zijn gekomen.</p>	
Voorlichting Shaken Baby Syndroom (SBS)	<p>1) In Maastricht Heuvelland worden de kraamverzorgers (ca. 70 personen) hierop getraind. Er is deskundigheidsbevordering risicozorg waarin ook het fenomeen SBS aan de</p>	<p>Eén keer per week is er het casusoverleg ‘risicozwangeren’ waarin casuïstiek wordt besproken door alle relevante partijen, waaronder het Kraamcentrum en Veilig Thuis.</p>	

² Met name landen zoals Somalië (bij 97,9% van de meisjes wordt VGV uitgevoerd), Guinee (95,6%), Sierra Leone (94%), Djibouti (93,1%), Egypte (91,1%), Soedan (90%), Eritrea (88,7%), Mali (85,2%), Ethiopië (74,3%) en Mauretanië (72,2%).

	<p>orde komt.</p> <p>2) Er is een aandachtsfunctionaris bij de uitvoeringsorganisaties in het kader van de wet verplichte Meldcode.</p>		
Voorlichting door en voor het onderwijs	<p>1) In Maastricht e.o. wordt in het kader van de "Veilige en Gezonde School" aan lespakketten GIA aandacht besteed.</p> <p>2) Er bestaat hierover foldermateriaal die scholen op vrijwillige basis kunnen bestellen en met hun leerlingen kunnen bespreken.</p>	<p>1) In 2016 wordt de 'Campagne Signaleren Kan Je Leren' geïmplementeerd in het curriculum van relevante beroepsopleidingen zoals Pabo's en Social Work.</p> <p>2) Ten behoeve van het schooljaar 2016-2017, uiterlijk 2017-2018 sluit gemeente Maastricht zich aan bij het initiatief van het Collectief Tegen Kindermishandeling in Parkstad, ten behoeve van alle scholen. Hierbij worden activiteiten tegen GIA opgenomen, gericht op de leerkrachten.</p>	
Versterken pedagogische civil society		In Maastricht zijn de Sociale Teams volop in ontwikkeling. Aandacht voor en deskundigheid binnen de teams op het terrein van aanpak GIA is een aandachtspunt.	
Invoeren verplichte Meldcode		<p>1) Aanwijzen van aandachtsfunctionarissen in de verschillende lokale en bovenlokale Teams, die ervoor zorgen dat de Meldcode binnen de teams bekend zijn en zo nodig ook wordt ingezet.</p> <p>2) Tussen 2016-2018 worden naast bovengenoemde teams andere sectoren</p>	

		<p>gestimuleerd met de Meldcode te gaan werken, zoals bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sport- en vrijetijdsbesteding; - Vrijwilligerswerk. 	
Opstellen integraal scholingsplan		<p>In de periode 2016-2018 wordt integrale scholing GIA georganiseerd voor professionals uit meerdere sectoren tegelijk ten behoeve van een goede gespreksvoering met de cliënt in relatie tot (een vermoeden van) GIA. Hiertoe neemt de gemeente Maastricht in haar subsidierelatie met diverse relevante organisaties het initiatief en neemt de regie voor haar rekening.</p>	
Samenwerking met Veilig Thuis, het AMHK		<p>1) In Maastricht e.o. is bij alle organisaties/instellingen die vallen onder de wet Meldcode bekend dat zij bij signalen van GIA voor advies, informatie of melding terecht kunnen bij Veilig Thuis Zuid Limburg, het Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK).</p> <p>2) In Maastricht e.o. is bij de burgers bekend dat zij voor informatie en advies over of meldingen van GIA 24/7 terecht kunnen bij Veilig Thuis Zuid Limburg, het AMHK via het gratis telefoonnummer 0800-2000.</p> <p>3) In Maastricht e.o. weten de lokale</p>	

		<p>teams, zoals het Sociaal Team van het bestaan van Veilig Thuis Zuid Limburg en zullen bij (vermoedens van) GIA gebruik maken van de specifieke deskundigheden van Veilig Thuis op het terrein van GIA.</p> <p>4) In gevallen waarin geweld of mishandeling in het gezinssysteem vroegtijdig is gesignaleerd en waarbij escalatie nog niet is opgetreden, zal het betreffende lokale team hulp of begeleiding organiseren van de daartoe geëigende instellingen, zowel binnen als buiten het Sociaal Team.</p> <p>5) In Maastricht e.o. wordt altijd opgeschaald in geval van casussen waarbij sprake is van Multi problematiek en waarbij de veiligheid van het gezinslid of gezinsleden in het geding is. Daarbij kan het gaan om een 'acuut gevaarlijke' (crisis) of 'structureel onveilige' situatie binnen het gezinssysteem. De casussen worden besproken in de externe Triage Tafel waarin naast het betreffende lokale team eveneens Politie, Justitie, Veiligheidshuis en Veilig Thuis zitten. Er wordt dan gezamenlijk een plan van aanpak uitgestippeld.</p> <p>5) Politie en Justitie (OM, Reclassering, Raad voor de Kinderbescherming) werken</p>	
--	--	---	--

		in gevallen van (vermoedens van) GIA die zijn opgeschaald naar de Triage Tafel altijd samen met Veilig Thuis.	
Stimuleren en uitvoeren wet Tijdelijk Huisverbod		<p>1) De burgemeesters van de 18 Zuid Limburgse gemeenten hebben het mandaat om op basis van adviezen van de Hulpofficier van Justitie (HOvJ), Politie en de eigen ambtenaren te besluiten om een tijdelijk huisverbod op te leggen aan een pleger van GIA.</p> <p>2) In Maastricht Heuvelland wordt door Trajekt en Xonar Vrouwenopvang uitvoering gegeven aan het tijdelijk huisverbod door de crisisdiensten. Hierbij wordt eveneens gezorgd voor de nodige begeleiding van slachtoffer(s) en pleger vanuit Trajekt en/of Xonar Vrouwenopvang. Gedurende de periode van het tijdelijk huisverbod wordt in samenspraak met het gezinssysteem een hulpverleningsplan opgesteld en ten uitvoer gebracht. Bij het vervolgproces (verlengen of intrekken) adviseert het Veiligheidshuis aan de burgemeester vanuit de zorg door tussenkomst van de juridisch adviseur van Integrale Veiligheid.</p> <p>3) In de Westelijke Mijnstreek wordt dit door Partners in Welzijn uitgevoerd.</p>	

<p>Samenwerking met Veiligheidshuis</p>		<p>1) Op schaal van Zuid Limburg werkt Veilig Thuis met ingang van 1 januari 2015 vanuit de 'oude' situatie, waarbij voornamelijk vooral de meldingen Huiselijk Geweld via de Politie bij de Veiligheidshuizen terechtkwamen. De zorgmeldingen (voor kinderen) kwamen veelal terecht bij de politie of het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling/Bureau Jeugdzorg. 2) In de loop van 2016-2018 zal de samenwerking met het Veiligheidshuis zich voornamelijk concentreren op Multi probleemgezinnen, de Persoonsgerichte Aanpak (PGA) en (ex) delinquenten. De aanpak van GIA wordt verder doorontwikkeld vanuit Veilig Thuis</p>	
<p>Gebruik maken van AWARE</p>		<p>1) In 2016 is de lease periode van de 15 AWARE units voor Maastricht Heuvelland en Westelijke Mijnstreek met 3 jaar verlengd. Op schaal van Zuid Limburg bestaat een netwerk van in totaal 30 AWARE units. Uitrui van deze units is op schaal van Zuid Limburg mogelijk. 2) De AWARE units worden beheerd door Veilig Thuis/GGD Zuid Limburg en uitgeleend aan slachtoffers GIA door Xonar Vrouwenopvang, Trajekt , Veiligheidshuis Maastricht Heuvelland voor de regio Maastricht Heuvelland; en Partners in</p>	<p>De AWARE unit kan worden ingezet om de slachtoffers van geweld of mishandeling een grotere veiligheid te garanderen, daar waar dat nodig is.</p>

		Welzijn en Veiligheidshuis Westelijke Mijnstreek voor de regio Westelijke Mijnstreek.	
Vrouwenopvang en Pleegzorg/pleeghulp			<p>1) Vrouwenopvang. Als centrumgemeente Vrouwenopvang zorgt Maastricht er voor dat voor de regio's Maastricht Heuvelland en Westelijke Mijnstreek een opvangmogelijkheid bestaat van 36 units in een appartementen complex in Maastricht (residentiële opvang). De slachtoffers van GIA, in de meeste gevallen vrouwen met hun kind(eren), worden zo kort mogelijk opgevangen. In de opvang wordt gelijktijdig hulpverlening aangeboden waarin gewerkt wordt aan de verwerking van de vaak traumatische ervaringen met GIA. Daarnaast wordt een eerste aanzet gegeven voor terugkeer in de maatschappij en maatschappelijke participatie. Xonar Vrouwenopvang en Hulpverlening (VOH) heeft de expertise in huis voor opvang en (ambulante) hulpverlening aan vrouwen (met hun kind(eren) met een GIA ervaring. Zij richten zich hierbij tegelijkertijd tot de</p>

			<p>volwassenen en kindslachtoffers van dit geweld (als getuige van GIA) en gebruiken hiervoor methodieken die hun effecten in de praktijk reeds hebben bewezen. De zogenaamde Oranje Huis methodiek wordt in de uitvoering als leidraad genomen. Dat betekent dat de volgende elementen zo veel mogelijk in praktijk worden gebracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> a)Eerste hulp, opvang en advies onder één dak; b)Een open setting; c)Zeer strenge eisen aan de veiligheid; d)Veiligheid maak je samen: systeemgericht; e)Verandering op eigen kracht (o.a. Krachtwerk methodiek voor de vrouwen); f)Kinderen zijn volwaardige cliënten (o.a. Veerkracht methodiek voor de kinderen). <p>2) In 2016-2018 wordt de samenwerking en afstemming met Levantogroep/Blijf Parkstad (vrouwenopvang in de regio Parkstad) die is gestart in 2013 verder vormgegeven met het doel</p>
--	--	--	--

			<p>op schaal van Zuid Limburg een dekkend netwerk te hebben van opvangmogelijkheden voor vrouwelijke slachtoffers van GIA en hun eventuele kind(eren).</p> <p>3) Pleegzorg/pleeghulp: Interventie is gericht om uithuisplaatsingen zo veel mogelijk te voorkómen. Mocht een uithuisplaatsing toch noodzakelijk zijn dan wordt de voorkeur gegeven aan een vorm van pleegzorg³. Het liefst vanuit de eigen sociale netwerken, bijvoorbeeld bij oom/tante of grootouders.</p> <p>4) De uithuisplaatsing dient zo kort mogelijk te zijn. In de tijd tussen de uithuisplaatsing van het kind en zijn/haar terugkeer naar de ouders, wordt gewerkt aan het herstel van het gezinssysteem.</p> <p>5) Er wordt tijdig afgeschaald naar een lichtere vorm van hulp.</p> <p>6) De gemeente zet drang in (o.a. in het Veiligheidshuis of bij Veilig Thuis, waar ook politie/justitie</p>
--	--	--	---

³ Er zijn vier soorten van Pleegzorg: 1) Acute Zorg/Crisispleegzorg bij een crisissituatie; 2) Hulpverleningsvariant bij een tijdelijke uithuisplaatsing, waarbij actief wordt gewerkt aan de terugkeer bij de ouders; 3) Opvoedingsvariant bij inschakelen van een pleeggezin voor de langere termijn; 4) Deeltijdpleegzorg als aanvulling op de dagelijkse zorg (bijvoorbeeld in de weekenden, in vakanties of enkele dagen door de week.

			partner is) om dwang (via de rechter) te voorkomen.
--	--	--	---

3.0 Extra aandacht/inzet bij gemeente Maastricht op het terrein van aanpak GIA

Bij de gemeente Maastricht is extra aandacht voor de aanpak van:

3.1 Kindermishandeling

Onderstaande tabel uit: 'Uitvoeringsplan Jeugd 2015 van de gemeente Maastricht in samenwerking met de 5 gemeenten in Maastricht Heuvelland'.

Overzicht van actiepunten	Geldig voor dimensies 'Inzet burgerkracht'; 'Eigen kracht versterken'; 'Actief helpen' en 'Regie (deels) overnemen'
Organiseren dialoogsessies met ouders, jeugdigen en (in)formele zorgers uit de hele keten om te bepalen wat nu echt nodig is aan interventies.	Ja
Bereiken dat ouders en jeugdigen meer voor zichzelf zorgen door: <ul style="list-style-type: none"> • Basisvoorzieningen te versterken door kennisdeling zodat ook kinderen met een mogelijke beperking kunnen deelnemen. • De verbinding met de informele zorg en ondersteuning tot stand te brengen. • Te investeren in toegankelijke, begrijpelijke en juiste (digitale) informatie en advies. Dit hoort bij het inrichten van de werkprocessen bij de toegang. • Dit aan de voorkant te organiseren door heldere opdrachten te formuleren bij opdrachtverlening van zorgverlenende organisaties bij inkoop. • Kwaliteitscriteria te formuleren. • De professionals te laten inzetten op het versterken van de eigen kracht en het eigen netwerk. De professional neemt de verantwoordelijkheid niet over. 	Ja
In de dienstverleningsovereenkomsten wordt opgenomen dat aanbieders over de verschillende leefgebieden heen echt met elkaar moeten samenwerken waardoor co producties ontstaan.	Ja
Professionals in het Sociaal Team zijn meer dan voldoende in staat om te beslissen over	Dimensie 'Eigen kracht versterken'

<p>jeugdhulpverlening. Het Sociaal Team kan specialisten consulteren. De medewerkers van het Sociaal Team zijn generalisten. De taken van Sociaal Team/Jeugdteam zijn consultatie en advies, toeleiding naar jeugdhulp en inhoudelijke casemanagement.</p>	
<p>Actie: Onderzoeken wenselijkheid deelname benchmark Jeugdhulp.</p>	<p>Ja</p>
<p>Kwaliteitsaspecten over de dimensies heen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2015 wordt onderzocht of en welke certificering (zoals HKZ en ISO) in de Jeugdzorg wordt gehanteerd. • Iedere gemeente regelt de betrokkenheid van cliënten en inwoners op lokaal niveau. Dit geldt ook voor de manier waarop zij kunnen meedenken of beslissen over de beleidsontwikkelingen. • Iedere gemeente sluit aan bij zijn eigen klachtenregeling voor afhandeling van klachten van jeugdigen en ouders die betrekking hebben op de wijze van afhandeling van meldingen en aanvragen. • Er komt toezicht op de wettigheid van de klachtenprocedures van aanbieders. Dit maakt onderdeel uit van de contractafspraken. Ook wordt er afgesproken dat zij informatie beschikbaar stellen over klachten(afhandeling). • Er komt geen aanvullende (sub)regionaal kwaliteitskader bovenop het landelijke, zoals opgenomen in de Jeugdwet. • De Q4C kwaliteitsstandaarden worden gehanteerd om de kwaliteit van het aanbod vanuit cliëntenperspectief te kunnen beoordelen. • In iedere gemeente wordt het veiligheidsbeleid en het nieuwe jeugdbeleid in 2015 op elkaar afgestemd en aangevuld. • Jeugdzorgwerkers (ook medewerkers in de toegang die Jeugdhulp verlenen) en gedragswetenschappers in de Jeugdzorg moeten geregistreerd zijn bij de daartoe aangewezen instantie. • Professionals werken volgens de door de beroepsvereniging opgestelde 'evidence based' richtlijnen. 	<p>Ja</p>

<p>Actiepunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iedere gemeente maakt afspraken over de invulling van het verwijfsrecht. - Gemeenten informeren huisartsen, jeugdartsen en medisch specialisten over gecontracteerde aanbieders in de regio. 	Ja
<p>Er wordt een innovatiebudget Jeugd ingesteld. Dit budget bestaat uit 5% van de totale middelen Jeugdzorg; 2% van dit budget wordt besteed aan innovatieve ontwikkelingen in de Jeugdhulp binnen de afspraken in Zuid-Limburg (vooral zware specialistische zorg) en 3% wordt besteed aan het versterken van de lokale Jeugdzorg.</p>	Ja
<ul style="list-style-type: none"> - Versterken algemene voorzieningen. - Herijken opdrachten aan maatschappelijke partners. - Aansluiten bij lopende (lokale) processen rondom ondersteuning vrijwilligers, vitalisering sportclubs, dialoog met informele zorg, vernieuwing burgerparticipatie en subsidieverordeningen. - Initiëren dialoog en innoveren vormen van ontmoeting en participatie. 	Dimensie 'Inzet burgerkracht'
<p>Besluit: uitwerken samenwerkingsafspraken Passend onderwijs door inzet van ontwikkelcapaciteit en coördinatie. Herijking van de opdrachten aan de partners van het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) en uitwerken van afspraken met de lokale sociale teams.</p>	Dimensie 'Inzet burgerkracht'
<ul style="list-style-type: none"> • Deelname aan (lidmaatschap van) landelijke informatienetwerken. • Pilot versterken informele netwerken via nieuwe media. • Doorontwikkelen sociale kaart. • Versterken ondersteuning aan verenigingen, vrijwilligers en informele zorg door advies, training (train de trainer) en mogelijkheid tot consulteren van experts. 	Dimensie 'Inzet burgerkracht'
<p>Inrichting van ondersteuning bij basisvoorzieningen als de ontmoetingsplekken van het 'gewone leven', zoals peuterspeelzaal, school, straatfeesten, sportclub, dansgroep of scouting. Deze zijn niet alleen vindplaats, maar ook werkplaats.</p>	Dimensie 'Inzet burgerkracht'
<p>De samenwerkingsafspraken Jeugd worden uitgewerkt en de voortgang van het Beleidsplan Jeugd en de ondersteuningsplannen Passend onderwijs wordt bewaakt.</p>	Dimensie 'Inzet burgerkracht'
<p>Gemeenten monitoren het voorschrijf en verwijfsgedrag door huisartsen, jeugdartsen en medisch specialisten.</p>	Dimensie 'Actief helpen'

Er komen afspraken om verbindingen te realiseren tussen wijkverpleegkundigen, GGZ en de Sociale Teams. Dit gebeurt in overleg met ZIO en Envida.	Dimensie 'Actief helpen'
--	--------------------------

3.2 Ouderenmishandeling

Projectplan 2015-2016, Ouderen in Veilige Handen in Maastricht Heuvelland en Westelijke Mijnstreek.

De nadruk ligt op de volgende thema's:

Het taboe doorbreken	<ul style="list-style-type: none"> - Bewustwording op gang brengen bij ouderen en hun omgeving en het onderwerp bespreekbaar maken.
Van handelingsverlegen naar handelingsvaardig	<ul style="list-style-type: none"> - Nieuwe wegen zoeken om professionals die nog niet aan de slag zijn met de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te benaderen. - Middels het delen van kennis, vaardigheden en ervaringen van anderen de handelingsverlegenheid doorbreken.
Voorkomen ontspoorde mantelzorg bij ouderen	<ul style="list-style-type: none"> - De onzichtbaarheid van het thema ontspoorde mantelzorg doorbreken. - Vroegtijdige en betere ondersteuning van de mantelzorger. - Het beleid van gemeenten op het gebied van mantelzorgondersteuning en aanpak ouderenmishandeling met elkaar verbinden. - Het aantal meldingen van ontspoorde mantelzorg bij Veilig Thuis Zuid Limburg in kaart brengen.
Voorkomen financiële uitbuiting	<ul style="list-style-type: none"> - Opzetten van een nieuw netwerk met banken, notarissen, mentoren, bewindvoerders, gemeenten, Veilig Thuis en professionals: Alliantie Veilig Financieel Ouder Worden. - Het vergroten van de kennis en deskundigheid van banken, notarissen en professionals zowel binnen de financiële dienstverlening als ook zorgprofessionals op het gebied van veilig financieel ouder worden.

3.3 Seksueel geweld/misbruik

Binnen het gemeentelijke beleid is bijzondere aandacht voor een multidisciplinaire aanpak bij ernstige en complexe vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling, waaronder de aanpak van seksueel geweld /seksueel misbruik. Dit is een verantwoordelijkheid van meerdere partners (o.a. justitiële keten en zorgverzekeraars). Nederlandse gemeenten nemen het initiatief om samen met die partners een landelijk dekkende infrastructuur tot stand te brengen.

Uitgangspunt bij dit alles is dat financiering van deze multidisciplinaire aanpak, die recht doet aan specialistische hulp en een intersectorale insteek voor casussen die dit behoeven, zoveel mogelijk uit bestaande reguliere financieringsstromen voor zorg- en hulpverlening plaatsvindt. De gemeenten zijn bij het ontwikkelen van dit type initiatieven mede verantwoordelijk voor een goed samenspel van de volgende functies:

- medisch advies en onderzoek;
- forensische opsporing en advies;
- psychosociale hulpverlening.

Voor de uitvoering van de MDA++ zullen de Veilig Thuis organisaties(AMHK's) een belangrijke rol spelen. Het bieden van goede nazorg aan slachtoffers van seksueel geweld of misbruik behoort tot de reguliere taken van gemeenten.

De consequentie hiervan is dat gemeenten een Centrum voor Seksueel Geweld (CSG) niet als aparte entiteit hoeven te organiseren. Gemeenten kunnen de opvang en de hulp voor slachtoffers van seksueel geweld (verkrachting) onderdeel laten worden van het samenwerkingsverband dat in de betreffende regio de 'Acuut Gevaarlijke'⁴ vorm van de MDA++ voor z'n rekening neemt. Hieronder vallen kinderen die seksueel zijn misbruikt; kinderen met ernstig lichamelijk letsel als gevolg van kindermishandeling; slachtoffers van verkrachting, al dan niet in een bestaande relatie en al dan niet volwassen; slachtoffers van GIA met ernstig lichamelijk letsel. De 16 CSG's die momenteel operationeel zijn, worden nu, voor zover het om medische en forensisch medische kosten gaat, gefinancierd uit reguliere middelen⁵. De overige kosten - en dan gaat het met name om coördinatie, casusregie en kwaliteitsbeheer - worden nu nog gefinancierd vanuit het Rijk. Die financiering is tijdelijk en loopt tot aan het eind van 2015. Daarmee dreigde een gat in de financiering te ontstaan. Om die

⁴ 'Acuut Gevaarlijk' naast 'Structureel Onveilig'. Bij structurele onveiligheid is sprake van: gezinnen waar kinderen onder een permanente dreiging van onveiligheid moeten opgroeien; gezinnen waar structureel ernstige en complexe vormen van geweld aan de orde zijn; ernstige en escalerende vormen van stalking; vormen van eengerelateerd geweld, met de dreiging van escalatie; ernstige vormen van ouderenmishandeling.

⁵ De GGZ-behandelaars worden betaald uit de DBC (Diagnose Behandel Combinatie). De artsen vanuit de DOT (DBC Op weg naar Transparantie), de forensisch artsen vanuit andere regelingen (FPKM vanuit VNG; Politie en NFI vanuit rijkssubsidie; en regionale forensisch artsen vanuit Politie).

reden hebben de ministeries van VWS en V&J desgevraagd besloten om ten behoeve van de CSG's in den lande in 2016 en 2017 te komen met een overgangsfinanciering. Deze financiering wordt overgemaakt aan de centrumgemeenten, die bereid moeten zijn de continuïteit van de hulp aan slachtoffers van seksueel geweld te waarborgen, ook ná 2017.

In Limburg nemen de 3 centrumgemeenten (Heerlen, Maastricht, Venlo) het voortouw om een goede zorg en hulpverlening te garanderen aan slachtoffers van seksueel misbruik of geweld .

In het overgangsjaar 2016 blijft de coördinatie van het CSG Limburg bij de instelling die dit reeds twee jaar op zich heeft genomen: de GGD Zuid Limburg. De 24/7 bereikbaarheidsdienst en het casemanagement (waarbinnen tevens watchful waiting⁶) blijft bij Xonar, die dit het laatste half jaar heeft uitgevoerd. De fysieke onderzoeksplaats waarbinnen het medisch, dan wel forensisch onderzoek plaatsvindt, blijft bij het Laurentius Ziekenhuis in Roermond.

In de loop van 2016 formuleren de Limburgse gemeenten een plan van aanpak om deze vorm van zorg en (psychosociale) hulpverlening te borgen in de aanpak van GIA. Veilig Thuis Zuid Limburg is hierbij een kernpartner.

In 2018 is de aanpak van slachtoffers van seksueel geweld geborgd in de multidisciplinaire aanpak ++ van 'Veilig Thuis Zuid Limburg'.

⁶ Watchful waiting is een functie die tot doel heeft te beoordelen of er zich bij een slachtoffer al dan niet binnen de eerste (vier) weken een trauma ontwikkelt. In dat geval moet trauma behandeling worden ingezet. Bij voorkeur wordt deze functie gecombineerd met die van casusregisseur.

4.0 Aanpak GIA bekeken vanuit het Veiligheidsdomein

Het Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018 *“Een veilige stad, een veilig gevoel”* gaat in op de stedelijke beleids- en uitvoeringskaders voor de komende vier jaar, die jaarlijks in detail uitgewerkt worden in jaarlijkse Uitvoeringsplannen veiligheid. Het nieuwe Meerjarenprogramma komt min of meer gelijktijdig uit met het onlangs vastgestelde Beleidsplan Politie Limburg 2015-2018. De beide beleidsplannen kennen elk hun eigen doelstelling en dynamiek maar zijn natuurlijk wel gerelateerd aan elkaar. In essentie zijn ze complementair.

Een vergelijkbare verhouding is er tussen het lokale (en regionale) veiligheidsplan en de nationale veiligheidsagenda van de Minister van Veiligheid en Justitie. De nationale agenda bevat thema’s die een regio-overstijgende aanpak behoeven. Waar de thema’s identiek zijn, versterken de lokale, regionale en landelijke aanpak elkaar.

Het nieuwe Meerjarenprogramma concentreert zich de komende jaren op meerdere prioritaire thema’s, met daarnaast nog een aantal overige (belangrijke, maar niet prioritaire) thema’s⁷. Hieronder worden de thema’s uitgelicht die verbonden kunnen worden met, dan wel onderdeel uitmaken van de aanpak van GIA:

Veiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving (prioritair thema) Cruciaal bij dit thema is een goede wisselwerking tussen de domeinen veiligheid en zorg/sociaal. Dit geldt voor zware woonoverlast en intimidatie maar ook voor psychosociale problematiek en huiselijk geweld (GIA). Hierbij wordt vooral ingezet op preventie, aangezien het voorkómen van deze problematiek het meest effectief en wenselijk is.	Daarom is – meer aan de preventiekant van onveiligheid en criminaliteit – op wijk- en buurniveau in vijf wijken de Veilige Buurten Aanpak (VBA) ingevoerd, met als belangrijke component de Veilige Buurten Teams. In de nabije toekomst wordt deze VBA over meerdere wijken uitgebreid. Deze teams bewegen zich vooral op het leefbaarheidsdomein. Om deze aanpak verder te versterken, zouden doelen en uitgangspunten op het gebied van veiligheid nadrukkelijker hierin verweven kunnen worden ook op het terrein van ‘huiselijke relaties’. Ten aanzien van de aanpak van GIA zouden deze teams dan ook eerder of sneller met de Sociale Teams, Jeugdteams en/of Veilig Thuis Zuid Limburg kunnen schakelen.
Een veilige jeugd (prioritair thema)	Momenteel wordt er vanuit diverse invalshoeken in de dagelijkse praktijk aan het thema “Een veilige jeugd” gewerkt. Echter de inhoudelijke en

⁷ Voor een compleet overzicht: Het betreft de prioriteiten “veiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving”, “drugsoverlast”, “een veilige jeugd”, “High Impact Crimes/vermogenscriminaliteit” en “ondermijning”. Overige niet-prioritaire thema’s: “Veilige bedrijven en winkelgebied”, “Veilig uitgaan”, “Veilige evenementen”, “Fysieke veiligheid”, “Radicalisering” en “Veilige Publieke Taak”.

	<p>organisatorische borging hiervan (opschrijven en verankeren wat we samen al doen en nog willen gaan doen), kan beter. Zowel aan de kant van het veiligheidsbeleid als aan de kant van het welzijns- en jeugdbeleid. Zo'n borging zal bijdragen aan een nauwkeuriger zicht op de werkelijke omvang en precieze kenmerken van de problematiek. Het belang van borging van en regievoering op dit onderwerp neemt in de komende tijd toe door decentralisatie van de jeugdzorg en de 'nieuwe' Wmo. Het Veiligheidshuis heeft een signaleringsrol en aanpak voor risicojeugd die hieraan bijdragen.</p>
<p>Ondermijning (prioritair thema)</p>	<p>Specifiek gaat het hier om ondermijning van de samenleving – de vermenging van de onderwereld met de bovenwereld, zoals georganiseerde criminaliteit, mensenhandel en loverboys, e.d. Vanuit een geïntegreerde aanpak van de georganiseerde criminaliteit wordt bereikt dat naast het strafrechtelijk vervolgen van daders en het oprollen van criminele samenwerkingsverbanden ook bestuursrechtelijke interventies en fiscale handhaving ingezet worden om georganiseerde criminaliteit te identificeren en aan te pakken. Belangrijke schakelpartner hierbij is het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC Limburg). Thema's die nadrukkelijk de aandacht hebben zijn onder andere mensenhandel. Interventies zijn veelal gericht op de daderaanpak; in het kader van de aanpak van slachtoffers van mensenhandel/loverboys dient uitdrukkelijk gezocht te worden naar samenwerking met het Veiligheidshuis, dan wel Veilig Thuis.</p>
<p>Veilig uitgaan (overig, niet prioritair thema)</p>	<p>Uitgaansgeweld komt weinig voor in verhouding tot het omvangrijke horeca-aanbod van Maastricht. In relatie tot uitgaan is een cool-down-uur in het uitgaansgebied een van de pijlers in de aanpak. Er kan gesproken worden van een relatie tussen een teveel aan middelengebruik en seksueel geweld, zodat ook hier ten aanzien van de aanpak van GIA sneller geschakeld zou kunnen worden naar het Veiligheidshuis, Veilig Thuis Zuid Limburg of het Centrum voor Seksueel Geweld Limburg (CSGL).</p>

--	--

De prioriteiten en overige thema's worden uitgewerkt in jaarlijkse uitvoeringsplannen Veiligheid.